

Сфера дії Закону України «Про громадські об'єднання» від 22.03.2012 № 4572-VI, відповідно до статті 2, не поширюється на суспільні відносини у сфері утворення, реєстрації, діяльності та припинення:

- 1) політичних партій;
- 2) релігійних організацій;
- 3) непідприємницьких товариств, що утворюються актами органів державної влади, інших державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування;
- 4) асоціацій органів місцевого самоврядування та їх добровільних об'єднань;
- 5) саморегулювальних організацій, організацій, які здійснюють професійне самоврядування;
- 6) непідприємницьких товариств (які не є громадськими об'єднаннями), утворених на підставі інших законів.

Засади участі громадян в охороні громадського порядку і державного кордону регулюється Законом України «[Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону](#)» від 22.06.2000 № 1835-III (далі – Закон).

Відповідно до статті 1 цього Закону громадяни України відповідно до Конституції України (254к/96-ВР) мають право створювати в установленому цим Законом порядку громадські об'єднання для участі в охороні громадського порядку і державного кордону, сприяння органам місцевого самоврядування, правоохоронним органам, Державній прикордонній службі України та органам виконавчої влади, а також посадовим особам у запобіганні та припиненні адміністративних правопорушень і злочинів, захисті життя та здоров'я громадян, інтересів суспільства і держави від протиправних посягань, а також у рятуванні людей і майна під час стихійного лиха та інших надзвичайних обставин (далі - громадські формування з охорони громадського порядку і державного кордону).

Громадські формування з охорони громадського порядку і державного кордону можуть бути створені на засадах громадської самодіяльності як зведені загони громадських формувань,

спеціалізовані загони (групи) сприяння міліції та Державній прикордонній службі України, асоціації громадських формувань тощо.

Громадські формування з охорони громадського порядку і державного кордону створюються і діють у взаємодії з правоохоронними органами, Державною прикордонною службою України, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, додержуючись принципів гуманізму, законності, гласності, добровільності, додержання прав та свобод людини і громадянина, прав і законних інтересів юридичних осіб, рівноправності членів цих формувань.

Координацію діяльності громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону здійснюють відповідно місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування.

Повсякденна (оперативна) діяльність таких формувань організовується, спрямовується і контролюється відповідними органами внутрішніх справ, підрозділами Державної прикордонної служби України.

Громадські формування з охорони громадського порядку і державного кордону не мають права займатися підприємницькою або іншою діяльністю з метою одержання прибутку.

Використання громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону України для виконання завдань, не передбачених цим Законом, забороняється.

Порядок створення громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону передбачений статтею 4 Закону, згідно якої громадські формування з охорони громадського порядку і державного кордону створюються на добровільних засадах за місцем роботи, навчання або проживання громадян. Рішення про створення громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону приймається на зборах (конференціях) громадян. На збори можуть бути запрошені представники трудових колективів, навчальних закладів, правоохоронних органів, підрозділів Державної прикордонної служби України та громадськості. Громадські формування з охорони громадського порядку і державного кордону створюються у складі не менше ніж 10 осіб. Місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування та правоохоронні органи надають всіляку допомогу та підтримку у створенні громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону. Положення (статут)

узгоджується з керівництвом відповідного територіального органу внутрішніх справ, підрозділу Державної прикордонної служби України, а також виконавчого органу ради, на території якої діятиме це громадське формування.

Для реєстрації громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону його засновники подають до відповідного виконавчого органу сільської, селищної, міської, районної у місті ради за місцем його діяльності рішення про його створення, підтримане відповідним органом внутрішніх справ чи підрозділом Державної прикордонної служби України, узгоджене з цими органами положення (статут), інформацію про склад керівного органу, а також список членів формування.

У разі якщо діяльність зазначеного громадського формування поширюється на територію двох і більше адміністративно-територіальних одиниць, необхідні документи подаються для реєстрації до відповідного виконавчого органу сільської, селищної, міської, районної у місті ради, на території якої буде знаходитися керівний орган такого формування.

Реєстраційний збір зазначеними формуваннями не сплачується.

Реєстраційні документи, зазначені у частині першій цієї статті, розглядаються відповідним виконавчим органом сільської, селищної, міської, районної у місті ради у місячний термін з дня їх надходження. У разі потреби орган, який здійснює реєстрацію, проводить перевірку відомостей, зазначених у поданих йому документах. Рішення про реєстрацію або відмову в ній повідомляється засновникові письмово у 10-денний термін з дня прийняття відповідного рішення.

Важливо, що в місті Києві відсутній такий орган, як виконавчий орган районної у місті ради. Поряд з цим, згідно статті 2 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» від 15.05.2003 № 755-IV(далі – Закон про реєстрацію) відносини, які виникають у сфері державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців, регулюються Конституцією України ([254к/96-ВР](#)), цим Законом та нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до цього Закону.

Відповідно до частини першої статті 3 Закону про реєстрацію дія цього Закону поширюється на державну реєстрацію всіх юридичних осіб

незалежно від організаційно-правової форми, форми власності та підпорядкування, а також фізичних осіб – підприємців. Об'єднання громадян, політичні партії, державні органи та органи місцевого самоврядування, асоціації органів місцевого самоврядування, банки, торгово-промислові палати, фінансові установи (у тому числі кредитні спілки), біржі, інші установи та організації, для яких законом встановлені особливості державної реєстрації, набувають статусу юридичної особи лише з моменту їх державної реєстрації у порядку, встановленому цим Законом.

Отже, громадські формування з охорони громадського порядку і державного кордону є непідприємницьким товариством, діяльність якого регулюється спеціальним Законом. Сфера дії Закону України «Про громадські об'єднання» на такі громадські формування не поширюється. Набуття таким громадським формуванням статусу юридичної особи здійснюється в загальному порядку відповідно до статей 24, 25-27 Закону про реєстрацію з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону», а саме: для реєстрації громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону його засновники подають рішення про його створення, підтримане відповідним органом внутрішніх справ чи підрозділом Державної прикордонної служби України, узгоджене з цими органами положення (статут), інформацію про склад керівного органу, а також список членів формування.